

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ 2017-2018 AKADEMİK YILI
TİCARET HUKUKU BÜTÜNLEME SINAVI
CEVAP ANAHTARI

OLAY I

İstanbul'da çelik kapı üretimiyle iştigal eden (A) AŞ ile İzmir'de faaliyet gösteren tacir (B) arasında 10.01.2017 tarihinde akdedilen sözleşmeye göre (B), (A) AŞ tarafından üretilen çelik kapıları, Ege Bölgesi'nde tekel hakkına sahip olacak şekilde kendi [= (B)] ad ve hesabına satmayı ve kapıların satışının artırılması için faaliyette bulunmayı taahhüt etmiştir. Sipariş ve satış faaliyetlerine yoğun bir şekilde başlayan (B)'ye gönderilen kapıların taşınması sırasında (A) AŞ'ye ait tırın yoldan çıkması sonucu tacir sıfatı bulunmayan (C)'ye ait otomobil hasar görmüştür. Nakliyatın daha sonra gerçekleşmesinin ardından (B), tacir (D)'ye 20.07.2017 tarihinde 100 adet kapı satıp aynı gün teslim etmiştir. Ancak teslimden sonra yapılan muayene neticesinde kapılarda kullanılan çelik kalitesinin düşük olduğu anlaşılmıştır. Bunun üzerine (D), 25.07.2017 tarihinde (B)'ye bir faks göndererek durumu bildirmiştir. Bir süre sonra (A) AŞ'nin Ege Bölgesi'ndeki alıcılara doğrudan çelik kapı sattığını öğrenen (B), 12.10.2017 tarihinde (A) AŞ ile aralarındaki sözleşmeyi feshetmiştir.

SORULAR

1. a) (C)'nin uğradığı zarar dolayısıyla (A) AŞ'ye karşı açacağı tazminat davasında görevli mahkemeyi tespit ediniz. (4 Puan)

Her iki tarafın da ticari işletmesi ile ilgili hususlardan doğan hukuk davaları (ve çekişmesiz yargı işleri) ile tarafların tacir olup olmadığına bakılmaksızın TTK'da veya sair kanunlarda düzenlenen birtakım hususlardan doğan hukuk davaları ticari dava (veya ticari nitelikte çekişmesiz yargı işi) sayılır. Ticari davalara bakmakla görevli mahkeme ise asliye ticaret mahkemeleridir (TTK m. 4-5). Somut olayda (A) AŞ'nin (C)'ye verdiği zarar, haksız fiilden kaynaklanmakta olup; bu durum, TTK m. 4'de sayılan mutlak ticari dava hâllerinden biri olmadığı gibi, tacir olmayan (C)'nin ticari işletmesi ilgili bir husustan da ileri gelmemektedir ve dolayısıyla ticari dava niteliğinde değildir. Bu sebeple dava, genel görevli mahkeme olan asliye hukuk mahkemeleri nezdinde görülmelidir (HMK m. 2/1).

b) (C), (A) AŞ'den avans faizi talep edebilir mi? Açıklayınız. (4 Puan)

TTK'da düzenlenen hususlarla bir ticari işletmeyi ilgilendiren bütün iş ve işlemler ticari işlerdendir (TTK m. 3). Taraflardan yalnız biri için ticari iş niteliğinden olan sözleşmeler, kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, diğeri için de ticari iş sayılır (TTK m. 19/2). Bununla birlikte anılan düzenleme, yalnızca sözleşmeler özelinde öngörülmüş olup, haksız fiil veya sebepsiz zenginleşme bu kapsamda değildir. Somut olayda (A) AŞ'nin ticari işletmesi ile ilgili bir faaliyetin yürütülmesi esnasında tacir olmayan (C)'ye yönelik haksız fiili, (A) AŞ açısından ticari iş, (C) açısından ise adi iş niteliğindedir.

Avans faizi, ticari işlerde talep üzerine işletilebilecek bir faiz türü olup, yalnızca bir taraf için ticari iş niteliğindeki işlemlerde talep edilebilip edilemeyeceği tartışmalıdır. Doktrinde avans faizi istenebilmesi için hem zarar görenin hem de zarar verenin tacir olması (veya her iki tarafın ticari işletmesi ile ilgili olması) gerektiği dile getirildiği gibi, çoğunluk görüşü olarak, yalnızca zarar verenin fiilinin ticari işletmesi ile ilgili olmasının yeterli olduğu da ifade edilmektedir. Yargıtay daireleri arasında görüş farklılıkları mevcut olmakla birlikte, kararların çoğunluğunda zarar görenin kişiliğinin bir önemi bulunmadığı ve zarar verenin tacir olmasına göre avans faize hükmedilmesi gerektiği belirtilmektedir. Çoğunluk kanadını temsil eden görüşe göre, zarar verenin tacir olması halinde avans faizi talep edilebilir. Olayda zarar veren (A) AŞ'nin tacir olduğu dikkate alınarak, (C)'nin, (A) AŞ'den avans faizi talep edebilmesi mümkündür.

2. (D)'nin bildiri mi a) süre ve b) şekil açısından hukuka uygun mudur? Açıklayınız. (6 Puan)

a) Süre yönünden: (B) ve (D) tacir olup, aralarında ticari satım sözleşmesi akdedilmiştir. Ticari satışlarda malın ayıplı olduğu teslim sırasında açıkça belli ise iki gün, açıkça belli değilse alıcı malı teslim aldıktan sonra sekiz gün içinde incelemek veya incelettirmekle ve bu inceleme sonucunda malın ayıplı olduğu ortaya çıkarsa, haklarını korumak için durumu bu süre içerisinde satıcıya ihbarla yükümlüdür (TTK m. 23/1-c). Kapılarda kullanılan çelik kalitesinin düşük olması, inceleme (muayene) sonucunda ortaya çıkabilecek türden bir ayıp olup, bildirim sekiz gün içerisinde gerçekleştirilmelidir. Olayda kapıların 20.07.2017 tarihinde teslim edildiği, ayıp ihbarının ise, 25.07.2017 tarihinde yapıldığı dikkate alındığında, bildirim süresi içerisinde gerçekleştirilmiştir.

b) Şekil yönünden: Tacirler arasında, diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshe ve sözleşmeden dönmeye ilişkin ilişkin ihbarlar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya güvenli elektronik imza kullanılarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılır (TTK m. 18/3). Olayda yapılan ayıp ihbarı, şekle tabi olan bildirimlerden değildir. Bu sebeple faks ile yapılan ayıp ihbarı şeklen hukuka uygundur.

3. (B) ile (A) AŞ arasındaki sözleşmeyi hukuken nitelendirerek, olaydaki şartlara göre (B)'nin (A) AŞ'den denkleştirme talep hakkı bulunup bulunmadığını açıklayınız. (6 Puan)

İşletmeye bağlı bir hukuki konuma sahip olmaksızın, bir sözleşmeye dayanarak belirli bir coğrafi alanda, sürekli olarak, tekel hakkı temelinde kendi ad ve hesabına satışın üstlenildiği sözleşmeler tek satıcılık sözleşmeleridir. Tek satıcılık sözleşmesinin tekel hakkı üzerinde bina edilmesi ve tek satıcının işlemleri kendi ad ve hesabına yapması, bu sözleşmeyi acentelik sözleşmesinden ayırır. Olayda (B), (A) AŞ tarafından üretilen çelik kapıları Ege bölgesinde, tekel hakkına dayanarak ve kendi ad ve hesabına satmayı üstlendiği için taraflar arasındaki ilişki, tek satıcılık sözleşmesine vücut vermektedir.

Sözleşme ilişkisinin sona ermesinden sonra; (i) müvekkil, acentenin bulduğu yeni müşteriler sayesinde sözleşme ilişkisinin sona ermesinden sonra da önemli menfaatler elde ediyorsa, (ii) acente, sözleşme ilişkisinin sona ermesinin sonucu olarak, onun tarafından işletmeye kazandırılmış müşterilerle yapılmış veya kısa bir süre içinde yapılacak olan işler dolayısıyla sözleşme ilişkisi devam etmiş olsaydı elde edeceği ücret isteme hakkını kaybediyorsa ve (iii) somut olayın özellik ve şartları değerlendirildiğinde, ödenmesi hakkaniyete uygun düşüyorsa, acente, müvekkilden denkleştirme adı altında uygun bir tazminat isteyebilir (TTK m. 122/1). Bu hüküm, hakkaniyete aykırı düşmedikçe, tek satıcılık ile benzeri diğer tekel hakkı veren sürekli sözleşme ilişkilerinin sona ermesi halinde de uygulanır (TTK m. 122/5). Somut olayda (B), tekel hakkının (A) AŞ tarafından ihlali dolayısıyla tek satıcılık sözleşmesini haklı sebeple feshetmiştir (TTK m. 122/3).

OLAY II

(A), (T) Bankası İstanbul/Çemberlitaş Şubesi nezdinde işleyen çek hesabı üzerinden kendisine verilen matbu çek yaprağını kullanarak, 05.07.2017 tarihinde, düzenlenme yeri ve tarihi kısmına "Ank., 14.07.2017", bedel kısmına "10.000-Euro veya karşılığı Türk Lirası" yazılı, leh-tarı ve ödeme yeri gösterilmemiş, diğer unsurları tamam olan bir çek düzenleyerek (B)'ye teslim etmiştir. (B), çeki üzerinde herhangi bir işlem yapmaksızın (C)'ye vermiştir. (C), (İ) Bankası yetkilisince bu banka adına senedin ön yüzüne "(C)'ye 40.000 TL'ye kadar avaldır." yazdırdıktan sonra senedi bir tam ciro ile (D)'ye devretmiştir. (D) senedi elden (E)'ye; (E) ise arkasına "tahsil içindir" yazıp imzasını atarak (F)'ye teslim etmiştir. (F), 10.08.2017 tarihinde senedi ödeme için (T) Bankası İstanbul/Kadıköy Şubesi'ne ibraz etmişse de (T) Bankası yetkilisi; *a)* ciro zincirinin kopuk olduğu, *b)* ibraz süresinin de geçirilmiş olduğu gerekçeleri ile ödeme yapmamıştır.

SORULAR

1. Olaydaki çekin geçerliliğini düzenlenme yeri ve bedel unsurları bakımından inceleyiniz. (4 Puan)

Düzenlenme yeri unsuru açısından: Düzenlenme yeri çekin zorunlu unsurlarından olup düzenlenme yeri gösterilmemiş olan çek, düzenleyenin adı yanında yazılı yerde düzenlenmiş sayılır (TTK m. 785/3). Düzenlenme yerinin Yargıtay kararlarına göre “hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde anlaşılabilir olması” hâlinde kısaltılarak yazılması gerekmektedir. Olayda düzenleme yeri “Ank.” şeklinde kısaltılmış olup birden çok yeri çağrıştırmayacak şekilde Ankara ili anlaşılır olduğundan dolayı çekin geçerliliğini etkilememektedir.

Bedel unsuru açısından: Olayda çekin bedel kısmında “10.000-Euro veya karşılığı Türk Lirası” yazılıdır. Çekin zorunlu unsurlarından olan bedelin belirli olması gerekir. Belirli bir miktar para olarak ifade edilen bedel, Türk parası olabileceği gibi, açıkça belirtilmek kaydıyla yabancı para cinsinden de gösterilebilir. Bedelin yabancı para birimi üzerinden gösterilmesi belirlilik özelliğini zedelemeyiz. Çek üzerinde “aynen ödeme” kaydı olmadığı için bedel Türk Lirası olarak da ödenebilir. Bu durumda çek bedeli yabancı para birimi üzerinden veya ibraz günündeki değerine göre Türk Lirası olarak ödenebilir.

2. (T) Bankası İstanbul/Kadıköy Şubesi'nin ödememe gerekçeleri yerinde midir? Açıklayınız. (6 Puan)

Ciro zincirinin kopuk olduğu gerekçesi: Kimin lehine düzenlendiği gösterilmemiş olan bir çek, hamiline yazılı çek hükmündedir (TTK m. 785/3) Hamiline düzenlenen bir çekin devri için, hamiline yazılı kıymetli evrakın devrine ilişkin kurallar uyarınca sadece çek üzerindeki zilyetliğin devri yeterlidir (TTK m. 647/1). Muhatabın kendisine ibraz edilen bir çeki ödemediği önce incelemesi gereken hususlardan biri; çeki ibraz edenin, bedelin ödenmesini talebe yetkili hamil sıfatını taşıyıp taşımadığıdır. Ancak TTK m. 658’de öngörüldüğü üzere hamiline yazılı çeklerde senedin zilyetliğini elinde bulunduran kişi yetkili hamil sayıldığından, bankanın emre yazılı senetlerde olduğu gibi düzgün bir ciro zinciri incelemesi yapması ve ciro zincirinin düzgün olmadığından kendisinin yetkili hamil olmadığı gerekçesini ileri sürmesi yerinde değildir.

İbraz süresinin geçirildiği gerekçesi: Çekte ibraz süreleri TTK m. 796/1’de, “bir çek düzenlendiği yerde ödenecekse on gün, düzenlendiği yerden başka yerde ödenecekse bir ay içinde muhataba ibraz edilmelidir” şeklinde düzenlenmiştir. TTK m. 796/1’de “yer” ifadesi ile işaret edilenin, il sınırları olduğu yerleşik Yargıtay uygulamasınca ve doktrinle de kabul edilmektedir. Olaydaki çekin düzenlenme yeri Ankara’dır; ödeme yeri ise boş bırakılmıştır. Çekte açıklık yoksa muhatabın ticaret unvanı yanında gösterilen yer ödeme yeri sayılır [TTK 781/2-c.1]. Olaydaki çek hesabı (T) Bankası’nın İstanbul Çemberlitaş Şubesi nezdinde işlediğinden, bu kurala göre ödeme yeri de “İstanbul’dur” ve dolayısıyla ibraz süresi 1 aydır. İbraz süresinin belirlenmesi bakımından fiilen ibrazın gerçekleştirildiği yerin hiçbir önemi yoktur. Önemli olan senetten anlaşılan ödeme yeridir. Düzenlenme tarihi, senet üzerinde gösterilen tarihtir ve çekin fiilen düzenlendiği tarih esas alınmaz. Bu minvalde çekin düzenlenme tarihi 14.07.2017, ödeme için ibraz edildiği tarih ise 10.08.2017’dir. Düzenlenme tarihi itibarıyla 1 aylık ibraz süresi henüz geçmemiştir. Bu durumda (T) Bankası yetkilisinin ibraz süresinin geçirildiği gerekçesi yerinde değildir.

3. (F), çek bedelini tahsil etmek için kime ve/veya kimlere, hangi miktar için başvurabilir? Olayda yer alan her bir kişi bakımından ayrı ayrı değerlendiriniz. (10 Puan)

Hamiline yazılı çeklerde başvuru hakkının kullanılması bakımından ciro zincirinin düzgün olması aranmamakla birlikte; çekte imzası bulunan cirantalar, başvuru hakkına dair hükümler gereğince sorumlu tutulmaktadır (TTK m. 791). Olayda ciro zincirinde imzası bulunmayan (B) ve (D)’ye başvuru olanağı yoktur.

Ancak hamil (F);

- Hamiline yazılı çeki ciro ile devreden (C)'ye, cironun teminat fonksiyonu gereği, çek bedelinin ödenmesi için başvurabilir.
- (E), çeki tahsil cirosu ile (F)'ye devretmiştir. Tahsil cirosu ile çeki alan hamil, cirantanın vekili konumunda olup tahsil cirosunun teminat fonksiyonun bulunmadığından (F), (E)'ye başvuramaz.
- Ayrıca çekin ön yüzünde (İ) bankası tarafından (C)'ye 40.000 TL'ye kadar aval verilmiştir. Çekte bedelin teminat altına alınması için muhatap dışında bir kişi tarafından kısmen veya tamamen aval verilebilir (TTK m. 794). Aval veren kişi kimin için taahhüt altına girmişse onun gibi sorumlu olur. Olayda hamil (F), kısmi aval veren ve muhatap sıfatını da taşımayan (İ) Bankası'na 40.000 TL için başvurabilir.
- Son olarak başvuru borçlusu konumundaki düzenleyen (A)'ya çek bedelinin 10.000 Euro veya Türk Lirası olarak karşılığının ödenmesi için başvurulabilir.

OLAY III

2.000.000-TL'lik nakdi sermaye ile kurulan (M) Mobilyacılık Anonim Şirketi'nin [(M) AŞ] kurucularından (P1), taahhüt etmiş olduğu 200.000-TL'lik sermayenin 150.000-TL'lik bakiye kısmını yönetim kurulunca usulüne uygun olarak yapılan çağrıya rağmen ödememiş; şirket sermayesinin geri kalan kısmı ise tamamen ödenmiştir. Şirketin esas sözleşmesinde;

- yönetim kurulunun 3 kişiden oluşacağı,
- şirket paylarının 100 adet (A) ve 100 adet (B) olmak üzere eşit itibari değerli iki gruba ayrıldığı, (A) grubu payların sahiplerinin (B) grubu payların sahiplerine göre kârdan %10 oranında daha fazla yararlanacağı,
- çıkarılacak intifa senetleri bağlamında, kanuni yükümlülükler yerine getirildikten sonra, kuruculara dağıtılabilir kârdan %1 oranında pay verileceği,
- yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağına tabi olmadıkları hükümleri yer almaktadır.

Şirketin 16.05.2016 tarihinde yapılan, tüm pay sahiplerinin hazır bulunduğu olağan genel kurul toplantısında, diğer gündem maddelerinin yanı sıra,

1. esas sermayenin, (A) grubu yeni paylar çıkarılmak suretiyle 3.000.000-TL'ye yükseltilmesine,
2. sermaye borcunu ödemedi temerrüde düşen (P1)'in şirketten çıkarılmasına,
3. şirketin ihraç etmiş olduğu tüm intifa senetlerinin iptal edilmesine,
4. yıllık kârın dağıtılmamasına

karar verilmiştir. Sermayenin yüzde onuna tekabül eden (B) grubu paya sahip olan (P1) ile sermayenin yüzde yirmi beşine karşılık gelen (A) grubu payları elinde bulunduran (P2) tüm kararlara olumsuz oy vermiş ve muhalefetlerini tutanağa geçirtmişlerdir. Diğer pay sahipleri alınan kararlara olumlu oy vermişlerdir.

(P1), 01.09.2016 tarihinde, genel kurulda alınan 2 numaralı kararın hükümsüzlüğüne ilişkin dava açmıştır. (M) AŞ yaptığı savunmada *i*) dava açma süresinin geçtiğini ve *ii*) genel kurulun sermaye borcunu ödemeyen pay sahibini şirketten çıkarabileceğini ileri sürmüştür.

Genel kurul öncesinde (P1)'den intifa senetlerini devralan (İ), 3 numaralı kararın hükümsüzlüğüne ve ayrıca intifa senedi çerçevesinde payına düşen kârın ödenmesine yönelik bir dava açmıştır. Bu davada (M) AŞ, *i*) (İ)'nin pay sahibi olmadığı için dava hakkı bulunmadığı ve *ii*) yıllık kârın dağıtılmamasına karar verildiği savunmalarında bulunmuştur.

(P2) ise (M) AŞ yönetim kuruluna başvurarak *i*) sermayenin tamamen ödenmemiş olduğu, *ii*) (A) grubu pay sahiplerinin toplantıya çağrılması gerektiği gerekçeleri ile 1 numaralı kararın uygulanamayacağını ileri sürmüştür.

Bu arada yönetim kurulu üyelerinden (Y1)'in trafik kazası geçirerek vefat etmesi üzerine yönetim kurulu toplanarak boşalan üyeliğe (Ü)'yü atamıştır. Kısa bir süre sonra (Ü)'nün kendisine ait bir mobilya atölyesi işlettiğini öğrenen yönetim kurulunun diğer üyeleri, (Ü)'yü üyelikten azletmiş ve rekabet yasağına aykırı davranışı nedeniyle tazminat davası açmıştır.

SORULAR

1. a) (P1) tarafından açılan davada (M) AŞ'nin yaptığı savunmaları ayrı ayrı değerlendiriniz. (10 Puan)

AŞ'ye hâkim temel ilkelerden ve ortaklığa özgü niteliklerden kaynaklanan butlan sebeplerine ilişkin TTK m. 447 hükmü uyarınca pay sahibinin vazgeçilemez nitelikte haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran ve anonim şirketin temel yapısını bozan genel kurul kararları batıl olacaktır. Somut olayda, 16.05.2016 tarihli genel kurulda (P1)'in şirketten çıkarılmasına karar verilmiştir. Anonim şirketlerde pay sahibinin genel kurul kararı ile çıkarılması mümkün olmayıp yalnızca taahhüt ettiği sermaye borcunu ödemede temerrüde düşen pay sahibinin ilgili paylar açısından ıskat edilmesi söz konusudur (TTK m. 482). İskat için yönetim kurulunun pay sahiplerine bir çağrıda bulunması, bu çağrıda 1 aylık süre içerisinde pay bedelini ödemeyen pay sahiplerinin ilgili paylardan doğan haklardan yoksun bırakılacağı bildirilmesi gerekir (TTK m. 483). Çağrıya rağmen sermaye taahhüdünü ödemeyen pay sahipleri ise yönetim kurulu tarafından ıskat edilebilir. Bu bilgiler ışığında genel kurulun pay sahibinin çıkarılmasına karar vermesi mümkün olmayıp, böyle bir karar hem anonim ortaklığın (organlar arası görev/yetki iş bölümü ilkesine aykırı) temel yapısına aykırı hem de pay sahibinin vazgeçilmez haklarını ortadan kaldırır nitelikte olacağından butlanla maluldür.

(M) AŞ'nin dava açma süresinin geçtiği yönündeki savunması: Genel kurul kararının iptaline ilişkin davanın, karar tarihinden itibaren üç aylık hak düşürücü süre içerisinde açılması gerekirken (TTK m. 445), butlanın tespitine ilişkin dava, tüm ilgililer tarafından, dürüstlük kuralına uygun olarak (TMK m. 2), herhangi bir süreye bağlı olmadan açılabilecektir. Somut olayda da butlanla malul bir karar mevcut olduğundan, (M) AŞ'nin açılan hükümsüzlük davasında dava açma süresinin geçirildiği yönündeki savunması yerinde değildir.

(M) AŞ'nin genel kurulun sermaye borcunu ödemeyen pay sahibini şirketten çıkarabileceği yönündeki savunması: Yukarıda da ifade edildiği üzere, anonim şirketlerde pay sahibinin şirketten çıkarılması gibi bir müessese mevcut değildir. Sermaye taahhüdünü ödemeyen pay sahibinin yalnızca yönetim kurulu tarafından yapılan bir çağrı ve alınacak karar ile ilgili paylar açısından ıskat edilmesi mümkündür. Dolayısıyla somut olayda da genel kurul tarafından böyle bir karar alınması mümkün olmayıp karar butlanla maluldür.

b) (İ) tarafından açılan davada (M) AŞ'nin yaptığı savunmaları ayrı ayrı değerlendiriniz. (10 Puan)

Şirket kuruluşunda harcadıkları emeğe karşılık olarak kuruculara ilgili tutarlar ayrıldıktan sonra kalanın en çok onda birine kadar dağıtılabilir kârdan pay alma hakkı tanıyan, ancak pay sahipliği hakları vermeyen senetlere kurucu intifa senedi denir (TTK m. 348). İntifa senedinin içerdiği haklar esas sözleşme ile belirlenmiş olmalarına rağmen, intifa senedi sahipleri ile AŞ arasında senetten kaynaklanan bir pay sahipliği ilişkisi değil bir sözleşme ilişkisi bulunur. Bu sebeple AŞ intifa senetlerini senet sahiplerinin onayı olmadan, esas sözleşmeyi tek taraflı olarak değiştirerek kaldıramaz veya sınırlandıramaz.

(M) AŞ'nin, (İ)'nin pay sahibi olmadığı için dava hakkı bulunmadığı yönündeki savunması açısından: Bu bilgiler ışığında; -özellikle ve açık ifadesiyle, intifa senedi sahipleri ile AŞ arasında bir pay sahipliği ilişkisi değil bir sözleşme ilişkisi bulunduğundan- genel kurulda alınan, şirketin ihraç etmiş olduğu tüm intifa senetlerinin iptal edilmesine ilişkin karar butlanla maluldür. Batıl olan bir karara karşı açılacak tespit davasında pay sahibi olma koşulu da bulunmamakta,

menfaati olan kişiler tarafından bu dava açılabilir. Somut olayda 3 numaralı kararın butlanın tespitine ilişkin dava pay sahipliği sıfatı aranmadan menfaati olduğuna şüphe olmayan intifa senedi sahipleri tarafından açılabilir. Bu sebeple (M) AŞ'nin bu savunması hukuken isabetsizdir.

(M) AŞ'nin yıllık kârın dağıtılmamasına karar verildiği yönündeki savunması açısından: TTK m. 348/3'e göre; dağıtılabilecek kâr mevcut ise şirket kârın dağıtılmamasına karar verse dahi kurucu intifa senedi sahiplerine esas sözleşmede öngörülen kâr payları ödenir. Dolayısıyla intifa senedi sahibinin şirketin aldığı karardan bağımsız olarak bir alacak hakkı mevcut olup, bu alacak hakkını doğrudan talep edebilir. Bu sebeple (M) AŞ'nin yıllık kârın dağıtılmamasına karar verildiği yönündeki savunması da hukuken isabetsizdir.

2. a) (P2)'nin (M) AŞ yönetim kuruluna ilettiği talepteki ilk gerekçesi yerinde midir? Sermayenin tamamen ödenmemiş olmasının etkisini de göz önüne alarak değerlendiriniz. (10 Puan)

Anonim şirketlerde dış kaynaktan sermaye artırımının yapılabilmesi için payların nakdi bedelleri tamamen ödenmiş olması (TTK m. 456/1) gerekir. Ancak Kanunda açıkça belirtildiği üzere, pay bedellerinden sermayeye oranla önemli sayılmayan tutarların ödenmemiş olması dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımını engellemeyecektir (TTK m. 456/1). Somut olayda esas sermayenin yeni paylar çıkarılmak suretiyle 3.000.000-TL'ye yükseltilmesi kararı sermaye tahhüdü yoluyla, dış kaynaklardan yapılan bir sermaye artırım kararıdır. (M) AŞ'nin 2.000.000-TL'lik mevcut nakdi sermayesinin ödenmeyen 150.000-TL'lik kısmının sermayeye oranla önemli sayılmayan bir oran olduğu kabul edildiğinde (P2)'nin talebi isabetsiz olacaktır. Eğer söz konusu kısım önemli miktar olarak kabul edilirse, bu durumda (P2)'nin talebi yerindedir ve hatta artırım kararının uygulanamamasından öte, bu husus sermaye artırım kararının geçersizliğine yol açar.

b) (P2)'nin aynı talepteki ikinci gerekçesi yerinde midir? Yönetim kurulunun sessiz kalmasına karşı (P2)'nin başvurabileceği bir hukuki yol var mıdır? (10 Puan)

Esas sözleşme ile kâr payında diğer paylara nazaran üstün bir hak tanınan paylara imtiyazlı paylar denir (TTK m. 478). Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise anılan karar imtiyazlı pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda onanmadıkça uygulanamaz (TTK m. 454/1). Somut olayda (A) grubu paylar imtiyazlı paylardır. Genel kurulda alınan yalnızca (A) grubu yeni paylar çıkarılmak suretiyle sermayenin artırılmasına dair karar, imtiyazlı pay sahipleri çevresini genişleteceğinden ve mevcut (A) grubu pay sahiplerinin kâra katılma oranını pratik olarak azaltacağından, (A) grubu pay sahiplerinin haklarını ihlal etmiş olacaktır. Bu durumda somut olaydaki sermaye artırım kararı (A) grubu pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz; tescil edilemez. Bu bilgiler ışığında, (P2)'nin (A) grubu pay sahiplerinin toplantıya çağırılması gerektiği yönündeki gerekçesi isabetlidir.

Yönetim kurulu genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde imtiyazlı pay sahiplerini toplantıya çağırmasa, her imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere, on beş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağırılmasını şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebilir (TTK m. 454/2). Somut olayda yönetim kurulunun sessiz kalması karşısında (P2) ilgili tarihten itibaren on beş gün içerisinde asliye ticaret mahkemesine başvurarak imtiyazlı pay sahiplerinin toplantıya çağırılmasını isteyebilir.

3. Yönetim kurulunun boşalan üyeliğe yaptığı atama hukuka uygun mudur? Bir yönetim kurulu üyesi daha vefat etmiş olsaydı bu soruya vereceğiniz cevap değişir miydi? (10 Puan)

Bir yönetim kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple boşalması durumunda, yönetim kurulu, kanuni şartları haiz birini, geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçip ilk genel kurulun onayına

sunar. Bu yolla seçilen üye, onaya sunulduğu genel kurul toplantısına kadar görev yapar ve onaylanması hâlinde selefının süresini tamamlar (TTK m. 363/1). Bu bilgiler ışığında, (Y1)'in trafik kazası geçirerek vefat etmesi üzerine yönetim kurulunun toplanarak boşalan üyeliğe (Ü)'yü atması hukuka uygundur.

Bir yönetim kurulu üyesinin daha vefat etmiş olması durumunda ise, şirket esas sözleşmesinde yönetim kurulunun 3 kişiden oluşacağı kararlaştırıldığı için, üç kişilik yönetim kurulunda iki üyeliğin boşalması sonucu doğmuş olacaktır. Bu durumda yönetim kurulunun üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanması ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alması gerekeceğinden (TTK m. 390), boşalan üyeliğe yeni bir üyenin atanması için toplantı ve karar yeter sayısı sağlanmadığından böyle bir karar alınmaz.

4. (Ü)'nün olaydaki şekilde azli ve kendisine tazminat davası açılması mümkün müdür? Esas sözleşmede yer alan rekabet yasağına ilişkin hükmü de göz önüne alarak değerlendiriniz. (10 Puan)

Yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve görevden alınmaları genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri arasında düzenlenmiştir (TTK m. 408/2). Yönetim kurulunun, diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin, kararları batıldır (TTK m. 391). Bu bağlamda, somut olayda diğer yönetim kurulu üyelerinin aldıkları bir kararla (Ü)'yü üyelikten azletmeye yönelik kararı butlanla maluldür.

Yönetim kurulu üyelerinden biri, genel kurulun iznini almaksızın, şirketin işletme konusuna giren ticari iş türünden bir işlemi kendi veya başkası hesabına yapamayacağı gibi, aynı tür ticari işlerle uğraşan bir şirkete sorumluluğu sınırsız ortak sıfatıyla da giremez (TTK m. 396). Şirket, yasağa aykırı harekette bulunan yönetim kurulu üyelerinden tazminat istemek hakkına sahiptir. Yönetim kurulu üyelerinin şirketle rekabet etme yasağı kanunda öngörüldüğü üzere ancak bir genel kurul kararıyla kaldırılabilir (TTK m. 396/1). Emredici hükümler ilkesini düzenleyen TTK m. 340 göz önünde alındığında, genel kurulun yetkisine bırakılan bu hususta esas sözleşme ile düzenleme yapılması mümkün değildir. Azınlık görüşü ise, TTK m. 340 hükmüne rağmen esas sözleşme ile rekabet yasağının kaldırılabilirliğini savunur.

Netice olarak rekabet yasağının kaldırılmasına ilişkin esas sözleşme hükmü geçersiz olduğundan ve (Ü)'nün faaliyeti rekabet yasağına aykırılık teşkil ettiğinden, tazminat davası açılması mümkündür